

մշլ: Բովանդակ ուսումնասիրութիւնն մեծ խնամք բով կատարուան է, որ ակներեւ կը ցղանան ամեն ընթերցողի աշքին նիւթյոն քաջ հմառաթիւն, կարեւոր ազբերաց լաւ ծանօթութիւն եւ լուրջ քննատիրութիւն, որ պատիւ կը բերէ հեղմատակին. փափաքելի եր նոյն հայերէն խրացրութեամբ եւս տեսնել, զոր անշուշա չի յապաղեր կատարել լին. Հեղմանակը. կը շնորհաւորենք Հեղմանակին յարզութիւնն իւր ձեռնարկին մէջ եւ կը մաղմենք ուրիշ նման երկասիրութիւններով այ ճնաբացընել հայ գրահանութիւնն եւ լուսաւորել ազգային պատմաթեան ժուրչերը:

Հ. Ն. ԱՊՈՒՆԱՆ

ՀԵ ԱՌԵՆԴԱԿԱՆ ՀԵՔՆԱԹԽՆԵՐ ԽՈՇՈՐՉՐՈՇ, ՀԱՍԱԲԸ
Հ. Ն. ԱՊՈՒՆԱՆ, ՄԽԻԹ. ՌԱՎԱՀՆ, ԱՌԵՆԱՆ 1907:

Մատենա ժաղովրդական հեքեաթներու քաղաքածոցը մնն է Հեքեաթներին ընդամենը քառն հատ են, հետաքրքրական եւ զուարձալի. յաջող են մատենադ զարդ ովն. Օտուշ ու բայց եւ ովքի Ալղաբէսին, Ճառաւոյն, Թափաբէտին, Թէփէնագուն, Ալուտ էւսին, Տաղնըն եւ լուշ շուկա հեքեաթներն. — լին. Հեղմանակն ժանօնք է արդէն 1904ին հրատարակած սերեւ, Առաջին, Հանկարչիւր իւս խորություն զբառու: Այժմ անը նոյն գուառականով զբաղու երկորդ շշնառասիրութիւնն է: Խոտորջուրցիք, ինչպէս ընդհանրապէս ամեն զիւղականք, սովորութիւն անին աշխան եւ երբեմ ձմռառան իրիւնաներին քանի մ'ընառնիք մէկ առն ժող զլւելով՝ միշեն, զրեթէ կես գիշեր նստելու. եւ այս ժամանակին անձնանըրը անցընելու համար, ինչպէս Յարգոյ Հեղ. ալ կ'ըսէ իւր յառաջըրանին մէջ, եներեւէն (մանաւանդ պատաւաներէն կամ Մարտներէն) սմանիք այս եւ նման հեքեաթներ կը պատմն: Այսպիսի առիթներու մէջ անձամք գրելով կամ այլց գրել տալզվ՝ ջնացած է Հաւաքին անեական լեզուն պահպանով՝ գտառին հեքեաթներն ներկայացնել, եւ իւր այս նպատակին հասած է յաջորդաթեամբ գեղեցիկ են նաև բարքանչիւր հեքեաթին կից ծանօթութիւնք, տակայն, կը կարծենք, մատենիս յարգն աւելի կը բարձրանար, եթէ ծանօթութեամց մէջ աեղական եւ առար (առ) բառերու միջն զանազնութիւն եղած ըլլար, կամ գուէ գրքցին վերը բնիկ բառերուցանք մէջ կցուեր, ուր այս բառերն իրենց այլ եւ այլ նշանակութեանց եւ գործածութեանց

համեմատ որոշ մեկնուած ըլլային: Ընթերցողին, եթէ տեղեակ ըլլայ տեղական լեզուին, դժուարահասկանալի պիտի ըլլան շատ տեղ բառերու նշանակութիւնք, որով եւ խօսին իմաստն, գաւառական բառզ գտառականով մեկնուած ըլլարուն պատճառաւ: Մէկ երկու տեղ ալ պապարութեան սխալներ եղած են, որոնց իմաստն ու-տեղացի մը գժուարաւ կրնայ հասկընալ. այս պէս (էջ 14 տող 16) այսը ըլլալու և նոց (մայրս), կամ (էջ 48 տող 18) անորու փօխանակ հանձնած եւն: Լեզուական սեղմունք ինչպէս առասարակ ամեն գտառափ, այնպէս եւ հոգ կը տեմատին, զ. օր. հոյս, մարտ, հունվար, ապրիլ, թունայուց եւ նմանը, փօխանակ հոյր հը, մայր հը եւն, որոնք ընդդ հանրապէս գժուարաւ գրի կ'առնուին: — Որչափ կը տեսնափ լին շնորհ է եղած շնորհ եւ եթէ միայն մէկ թաղէ մ'այսուտի ըլլէքով կրցած է բերել, սորտկոյս շնորհ թէ խոտորջոյ եօթը թաղերէն հաւաքելով՝ բաւական սուար հատոր մը պիտի կարենայ կազմլ: — Անշուշա վերջինը չէ աշխատասիրութիւնն եւ յայս անինք որ Յ. Զ. առակաբն պապիսի նպարակիտներով պիտի հարսացնեն հայ բանսուիրաց եւ լեզուալքներց գտնանակը:

Հ. Ա. Հ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՆ ՀԵՂՄԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ՊԱՑՄԱԿԱՆ — Հայ հասարակութիւնն ի Պերգամոն եւ Պերգամանցին կայսերական զարի վրա, 225: ՄԱՅԾՆԱԳՐԱԿԱՆ — Պատմապաց գիրքը, 228: — Եղիչէ մնական ուսումնասիրութիւն, 235: — Ցուցակ ծեռագրաց Թարթագը, 238: ԿԵՆՍՑՐԱԿԱԿԱՆ Դ Սարգիս արքակը Սարաֆեազ եւ իր ժամանակը 1720-1775, 241: ՀԵԶՈՒԱՐԱԿԱԿԱՆ — Հայկականը, 248: ՄԱՑԽԱՅՈԽԱԿԱՆ ՈՒ ՏԵՐ-ՄԻՆԱՍԻԱՆ Dr. Erwand. Die armenische Kirche etc. 252: — Հին աւանդական հեքեաթներ Խոտորջը, 266:

ՀՐԱՑԱՐԱԿԱՆ ԾԱՎԱՍԽԱՍՑՈՒ ԽՈՐԱԳԻՐ
Հ. ԱՓՈՍԵԼ Վ. ՊԱՐՈՆ Հ. ԱՓՈՍԵԼ Վ. ՊԱՐՈՆ
ԳԻՒՆՆԱ. ՄԻՒՐԱՐԵԱՆ ՑՊՈՐՈՒ